

Olsztyn, 29 listopada 2024 r.

WOPN.6401.9.46.2024.ZH

**Pan
Franciszek Paweł Romankiewicz
Burmistrz Białej Piskiej
ul. Plac Adama Mickiewicza 25
12-230 Biała Piska**

W odpowiedzi na zgłoszenie nadesłane drogą elektroniczną (wiadomość e-mail) z dnia 15 listopada 2024 r. (data wpływu: 15 listopada 2024 r.) w sprawie aktywności wilków w msc. Nowe Drygały na terenie gminy Biała Piska, przedstawiam poniższe informacje.

Wilk podlega ochronie ścisłej na terenie całego kraju od 1998 r. Aktualnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym ochrony tego gatunku jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380). Ponadto polska populacja wilka wymieniona została w załączniku II i IV Dyrektywy Rady 92/43/EEG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Gatunek ten jest między innymi przedmiotem ochrony niektórych obszarów Natura 2000 oraz stanowi gatunek priorytetowy. Wobec powyższego jako kraj jesteśmy zobowiązani do zachowania tego gatunku we właściwym stanie ochrony.

Wilk jest drapieżnikiem, który sprowokowany lub w specyficznych warunkach może być niebezpieczny dla człowieka. Z reguły jednak wilk boi się ludzi i unika z nimi kontaktu. Z natury jest zwierzęciem płochliwym i zachowującym dystans do człowieka. Zdarzają się sytuacje, że niektóre wilki podchodzą blisko zabudowań oraz zagryzają bądź porwują zwierzęta gospodarskie, w tym psy. Należy mieć na uwadze, że nie zawsze muszą być to dzikie wilki, lecz również zdziczałe, wałęsające się psy w typie wilka. Mogą być to także wilki chore lub osobniki, które zatraciły naturalny instynkt bojaźni wobec człowieka, np. w wyniku dokarmiania ich przez ludzi. Dzieje się to w sposób intencjonalny – w celu np. wykonania zdjęć przyrodniczych lub nieintencjonalnie – w związku z wyrzucaniem odpadków spożywczych lub niewłaściwym zabezpieczeniem miejsc ich składowania. Zdarzają się też przypadki wybierania szczeniąt wilków z nor i próby odchowania ich na zwierzęta domowe.

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, z późn. zm.) działania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należą do zadań własnych gminy. Potrzeby te obejmują także sprawy związane z bezpieczeństwem mieszkańców, zatem zapewnienie bezpieczeństwa lokalnej społeczności spoczywa w głównej mierze na wójcie gminy/burmistrzu/prezydencie miasta.

Dodatkowo, na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1473, z późn. zm.) został w Polsce stworzony system zarządzania kryzysowego, który działa na każdym szczeblu działania administracji

publicznej. Kierowanie monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie gminy należy do wójta gminy/burmistrza/prezydenta miasta, na obszarze powiatu do starosty, zaś na obszarze województwa do wojewody. Biorąc powyższe pod uwagę, zapewnienie bezpieczeństwa lokalnej ludności należy do zadań własnych gminy, a nie do resortu środowiska.

Wilk podlega w Polsce ochronie prawnej i w stosunku do tego gatunku obowiązują zakazy określone w § 6 tego rozporządzenia, wybrane z katalogu zakazów zawartych w art. 52 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Są to m.in. zakazy tj.: umyślnego zabijania, umyślnego okaleczania, chwytania, przetrzymywania, umyślnego niszczenia jaj i form rozwojowych, niszczenia siedlisk, niszczenia gniazd, niszczenia schronień, umyślnego płoszenia i niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących, umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień oraz zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany i darowizny.

Pomimo wysokiego statusu ochrony wilka w Polsce, w sytuacjach konfliktowych i niebezpiecznych, dopuszczalna jest ingerencja człowieka. Możliwe jest uzyskanie odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do tego gatunku, na podstawie zezwolenia wydanego przez właściwy organ. Wnioski w tym zakresie mogą składać zarówno organy samorządowe, jak i organizacje (w tym izby rolnicze), czy osoby fizyczne.

Zgodnie art. 56 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478) zezwolenie w zakresie umyślnego płoszenia, chwytania, przemieszczania w miejsc regularnego przebywania w inne miejsca wydawane jest przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska, natomiast w zakresie umyślnego zabijania przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zezwolenia takie mogą być wydawane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli wnioskowane działania nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony tego gatunku oraz przy spełnieniu jednej z przesłanek indywidualnych, takich jak ograniczenie poważnych szkód w mieniu czy też interes zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Należy jednak zaznaczyć, że ewentualne zezwolenia wydawane są wyłącznie na wniosek podmiotu zainteresowanego uzyskaniem stosownego odstępstwa.

W przypadku konieczności ograniczenia szkód powinna to być osoba poszkodowana lub władze gminy, natomiast w przypadku potrzeby wyeliminowania zagrożenia dla ludzi powinny to być władze wykonawcze gminy/miasta. Wniosek powinien zawierać wszystkie informacje wymagane w artykule 56 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody. Są to:

- 1) imię, nazwisko i adres albo nazwę i siedzibę wnioskodawcy;
- 2) cel wykonania wnioskowanych czynności;
- 3) opis czynności, na którą może być wydane zezwolenie;
- 4) nazwę gatunku lub gatunków, których będą dotyczyły działania, w języku łacińskim i polskim, jeżeli polska nazwa istnieje;
- 5) liczbę lub ilość osobników, których dotyczy wniosek, o ile jest to możliwe do ustalenia oraz termin realizacji zezwolenia;
- 6) wskazanie sposobu, metody i stosowanych urządzeń do chwytania, odławiania lub zabijania zwierząt albo sposobu zbioru roślin i grzybów lub sposobu wykonania innych czynności, na które może być wydane zezwolenie, a także miejsca i czasu wykonania czynności oraz wynikających z tego zagrożeń;
- 7) wskazanie podmiotu, który będzie chwycił lub zabijał zwierzęta;
- 8) wskazanie informacji o stosowaniu alternatywnych zagrożeń;
- 9) wskazanie zagrożeń wynikających z realizacji wnioskowanych czynności.

Fakt stwarzania przez zwierzę zagrożenia powinien być dokładnie udokumentowany, np. w postaci zdjęć, nagrań z fotopułapek, notatek służbowych z wizji terenowych, przyjęcia zgłoszeń telefonicznych czy otrzymywanej korespondencji). Dokumentacja ta powinna

zostać dołączona do wniosku, zaś wskazane we wniosku argumenty powinny być konkretnie sprecyzowane. W pierwszej kolejności należy dokonać ustalenia czy zwierzę, które pojawia się w obszarach zabudowanych jest rzeczywiście wilkiem, a nie psem. W przypadku potwierdzenia, że obserwowane zwierzę to wilk, możliwe jest wystąpienie do tut. organu o wydanie zezwolenia na jego umyślne płoszenie i niepokojenie lub odłów i wywiezienie do najbliższego kompleksu leśnego. Należy ustalić, w jakiej kondycji zdrowotnej jest wilk, gdyż często sprawcami szkód są pojedyncze osobniki, dotknięte świerzbem. Jest to choroba prowadząca do powolnej śmierci zwierzęcia, która sprawia, że taki osobnik, nie mogąc polować na zwierzynę płową, podchodzi w pobliże siedzib ludzkich w poszukiwaniu pokarmu łatwiejszego do pozyskania. Należy zatem ustalić, czy w najbliższej okolicy miejsc, w których widywany był ten osobnik, nie są wyrzucane resztki pokarmu, mogące zwabiać zwierzęta lub nie funkcjonują tzw. nęciska. Osoby zamieszkujące miejscowości, w których widywane jest zwierzę należy edukować i pouczać w zakresie niewyrzucania odpadków z gospodarstw domowych w pobliżu zabudowań. Powinny być one składowane w pojemnikach na odpady zabezpieczonych przed dostępem zwierząt. Mieszkańców należy także poinformować o konieczności ochrony i zwiększenia nadzoru nad psami i innymi zwierzętami gospodarskimi, przebywającymi w gospodarstwach, poprzez zamykanie ich w pomieszczeniach lub zagrodach. Rekomenduje się nieprzetrzymywanie długotrwale psów na łańcuchach, zwłaszcza w porze nocnej. Nadmieniam, że puszczenie psów bez możliwości ich kontroli i bez oznakowania, umożliwiającego identyfikację ich właściciela lub opiekuna jest zakazane. Zakazem objęte jest także puszczenie psów luzem w lesie.

Należy podkreślić, że kompletność wniosku o zezwolenie na odstępstwa od czynności podlegających zakazom ma bezpośrednie przełożenie na czas, w którym możliwe jest wydanie stosownego zezwolenia. Należy zatem dołożyć wszelkiej staranności wypełnienia takiego wniosku. Zaznaczyć należy, że wnioski o wydanie zezwolenia na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do wilka muszą być przekazane w sposób prawidłowy, tj. pocztą tradycyjną lub poprzez platformę ePUAP. Nie mogą być to wnioski wysłane drogą mailową. Kompletność wniosku oraz prawidłowe jego złożenie przyspieszy postępowania administracyjne prowadzone przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie (dotyczy odstępstwa od zakazu umyślnego płoszenia) lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (dotyczy odstępstwa od zakazu umyślnego zabijania).

Wnioski o wydanie zezwolenia na umyślne płoszenie wilków mogą i powinny być składane także prewencyjnie, w przypadku pojawiania się zwierząt przez relatywnie dłuższy czas lub niezachowywania przez niektóre osobniki tego gatunku właściwego dystansu do człowieka, zwierząt gospodarskich lub zabudowań. W przypadku składania wniosków o takie zezwolenie niezbędne jest wskazanie osób realizujących te działania (z imienia i nazwiska) oraz miejsca wykonywania czynności związanych z płoszeniem (numery ewidencyjne działek, miejscowość, gmina).

Podkreślenia wymaga fakt, że w sytuacjach nagłych, wymagających natychmiastowej interwencji, np. zagrażających bezpośrednio życiu lub zdrowiu ludzi lub zwierząt, kiedy wniosek obiektywnie nie może być załatwiony w formie pisemnej, ww. decyzje-zezwolenia mogą być wydawane ustnie, po rozpatrzeniu wniosku złożonego drogą elektroniczną, zgodnie z art. 14 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572). W tym celu należy skontaktować się z telefonicznie z właściwym organem pod numery telefonów podane na stronie internetowej urzędu.

Po wydaniu decyzji ustnej następuje spisanie protokołu, który wysłany jest do wnioskującego, jako potwierdzenie wydania zezwolenia. Należy przy tym zauważyć, że decyzja ustna ma taką samą wagę jak pisemna. Niemniej jednak trzeba pamiętać, że w administracji publicznej istnieje zasada pisemności, zgodnie z którą sprawy powinny

być załatwiane co do zasady pisemnie. Zatem zezwolenie ustne winny być stosowane wyłącznie w sytuacjach wyjątkowo pilnych.

Nie należy podejmować pochopnych działań zmierzających do eliminacji osobników tego gatunku w sytuacjach, kiedy nie jest to zasadne. Wszystkie niebezpieczne zdarzenia, które charakteryzują nietypowe zachowania wilka, wymagają jednak wyjaśnienia, a przede wszystkim natychmiastowej reakcji.

W celu ułatwienia oceny sytuacji Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska opracował „Procedurę postępowania w sytuacjach konfliktowych człowiek – wilk”, które mogą mieć miejsce w gminie. Ww. procedura oraz więcej informacji na temat konfliktu na linii wilk – człowiek została przekazana do wszystkich urzędów gmin, na terenie województwa, pismem znak: WOPN.6401.9.6.2021.PJ z dnia 11 marca 2021 r. oraz przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska pismem znak DZP-WG.600.101.2024.AS z dnia 26 października 2023 r.

Z up. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Olsztynie
Aleksandra Krzysztoń-Rzodkiewicz
p.o. Zastępcy Regionalnego Dyrektora Ochrony
Środowiska - Regionalnego Konserwatora
Przyrody w Olsztynie
/podpis elektroniczny/

Otrzymują:

1. Urząd Miasta i Gminy w Białej Piskiej (ePUAP)
2. a/a

Do wiadomości:

1. Warmińsko-Mazurska Izba Rolnicza
ul. Towarowa 1
10-416 Olsztyn